

SYVBAROMETERN 2024:

ENTREPRENÖRSKAP

FÖRORD:

Den här rapporten bygger på resultatet av Ungdomsbarometerns och Skolverkets studie *SyvBarometern 2024: Entreprenörskap*. Syftet med studien är att ge värdefulla insikter och öka förståelsen för hur studie- och yrkesvägledare arbetar med entreprenörskap och företagande som karriärval för elever, både i vägledningssamtal och genom samverkan mellan skola och arbetsliv, med hänsyn till olika skolformer.

Rapporten är indelad i tre olika kapitel. Den första delen lägger fokus vid ämnet entreprenörskap i skolan, där studie- och yrkesvägledare svarat på hur skolan de jobbar på arbetar med entreprenörskap, vilka organisationer som är involverade samt om det finns riktlinjer kring det, och även studie- och yrkesvägledarens roll i det. Här lyfter vi även fram hur studie- och yrkesvägledare upplever elevers intresse för att starta företag, om eleverna aktivt ställer frågor om detta samt hur studie- och yrkesvägledare bedömer sin kompetens och hur de hade velat stärka kompetensen i informerande om entreprenörskap.

Det andra kapitlet belyser hur skolor arbetar med samverkan kring entreprenörskap och vilka aktiviteter som arrangeras för att stärka detta samarbete. Vi undersöker också vilka typer av aktiviteter som genomförs beroende på skolform och om det finns tydliga riktlinjer för samverkan mellan skola och arbetsliv. Avslutningsvis väver vi in data från stora SyvBarometern: 2023 kring kunskaper och kompetensutveckling.

Trevlig läsning!

Ulrik Hoffman

ulrik@ungdomsbarometern.se

Emma Ljungstedt

emma@ungdomsbarometern.se

KONTAKT:

Ulrik Hoffman, Expert Utbildning &
Kompetensförsörjning

REDAKTION/UNGDOMSBAROMETERN:

Form och original: Sofie Jonsson

Fakta om undersökningen:

Intervjumetod: Digital enkätundersökning

Målgrupp: Studie- och yrkesvägledare i Sverige

Fältperiod: 23 oktober 2024 – 8 november 2024

Antal intervjuer i studien totalt: 157 st

Ungdomsbarometern AB © 2024.

Samtliga resultat och slutsatser häri
presenterade är **copyrightskyddade** och får **ej**
spridas externt utan Ungdomsbarometerns skriftliga tillåtelse.

INNEHÅLL:

KAPITEL 1.

Entreprenörskap i skolan 6

KAPITEL 2.

Samverkan skola arbetsliv 22

KAPITEL 3.

SyvBarometern 2023 32

Metod

Omfång och insamling

Den data som ligger till grund för denna studie samlades in digitalt och baseras på 157 av Sveriges studie- och yrkesvägledare. Svaren samlades in under oktober och november 2024. Enkäten har distribuerats genom ett nationellt utskick i HeySyvs register, som är Ungdomsbarometerns samarbetspartner kopplat till SyvBarometern.

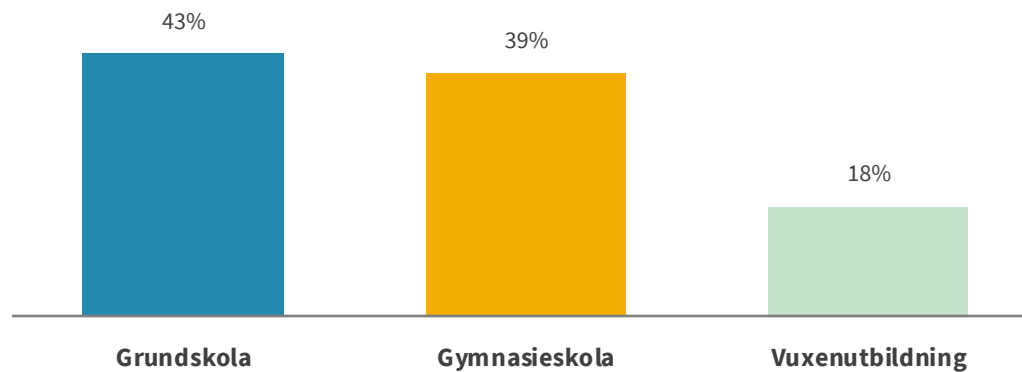
Målgrupper:

Majoriteten av de studie- och yrkesvägledare som svarat på enkäten är i synnerhet verksamma inom grundskola och gymnasiet. En mindre del av de som har svarat på enkäten är studie- och yrkesvägledare för vuxenutbildning. För att möjliggöra tidsjämförelser med tidigare år är de baserade på grund- och gymnasie-Syvar i fråga om data från stora SyvBarometern.

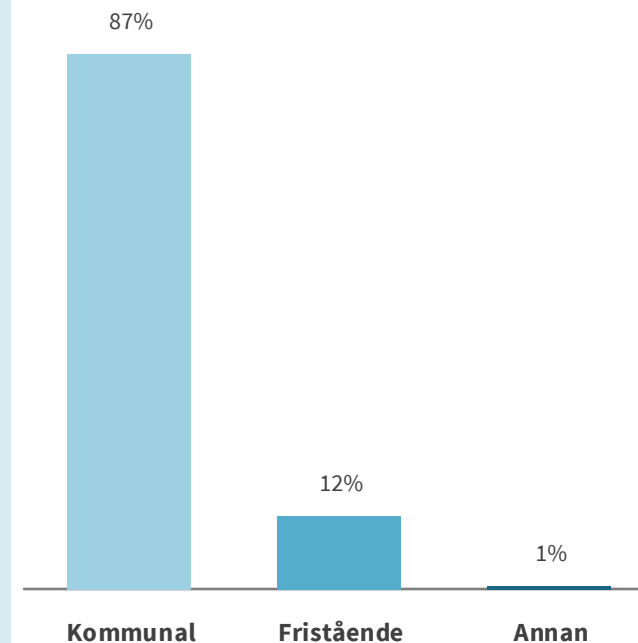
Om respondenterna

- **Total**
Gruppen utgörs av studie- och yrkesvägledare i grund- och gymnasieskolan samt för vuxenutbildning i hela Sverige.
För tidsjämförelser lyfter vi endast ut grupperna studie- och yrkesvägledare i grund- och gymnasieskolan i hela Sverige.

HUVUDSAKLIGEN VERKSAM INOM:

TYP AV HUVUDMAN:

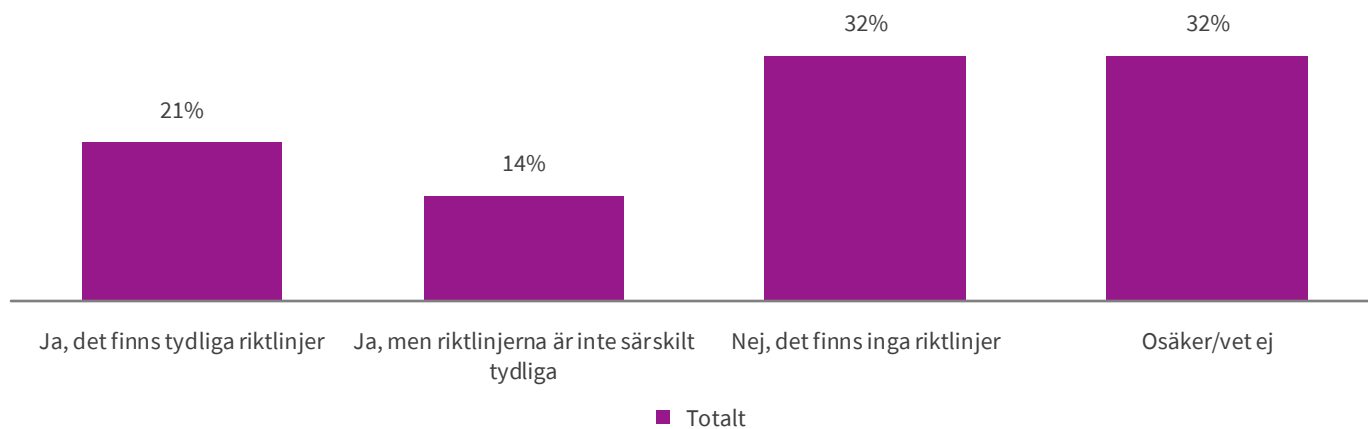

01

Entreprenörskap i skolan

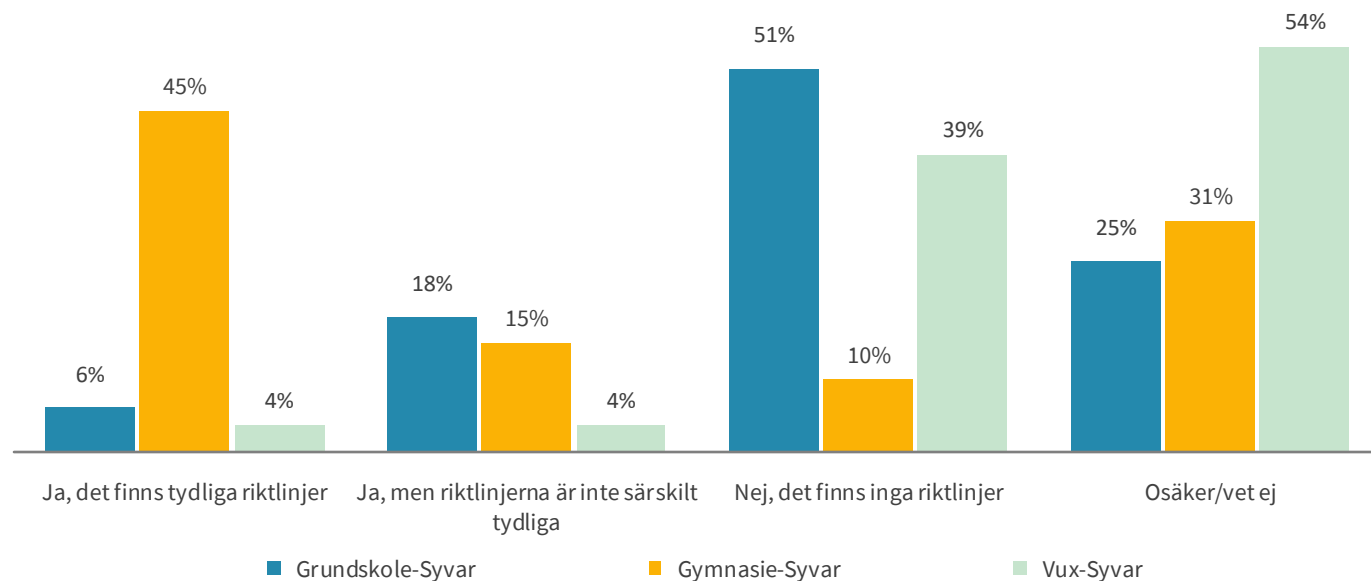
Drygt en tredjedel totalt uppger att det finns riktlinjer för entreprenörskap i skolan, en femtedel totalt uppger att riktlinjerna är tydliga

Finns det riktlinjer för entreprenörskap i skolan?

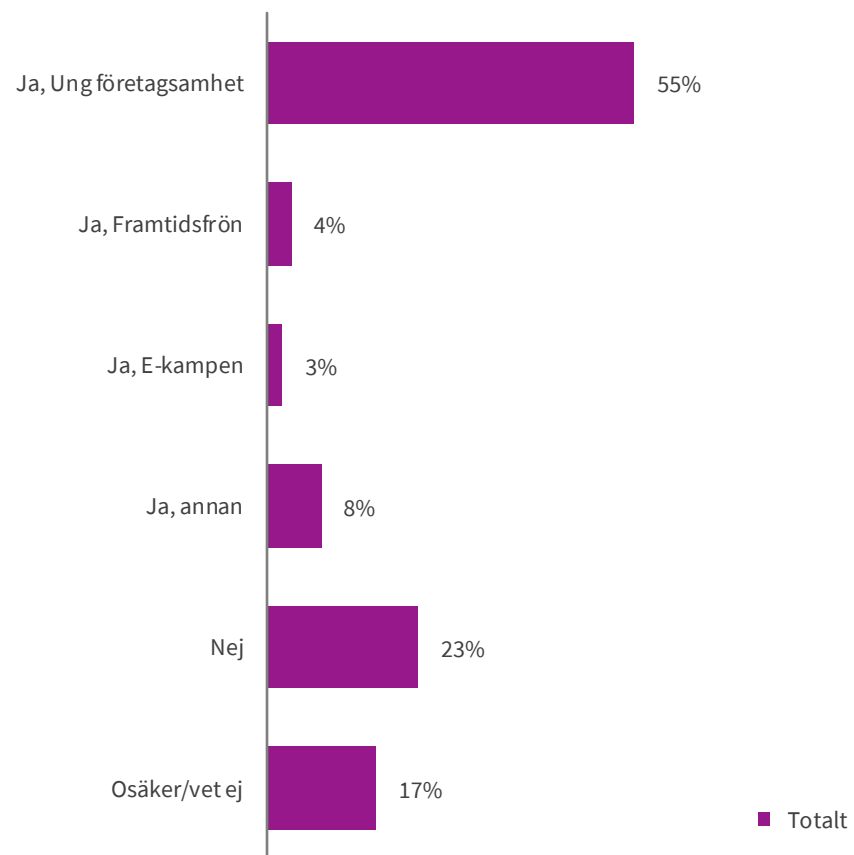
Det är vanligare att det finns riktlinjer för entreprenörskap på gymnasieskolor än grundskolor, och riktlinjerna uppfattas även som tydligare där

Finns det riktlinjer för entreprenörskap i skolan?

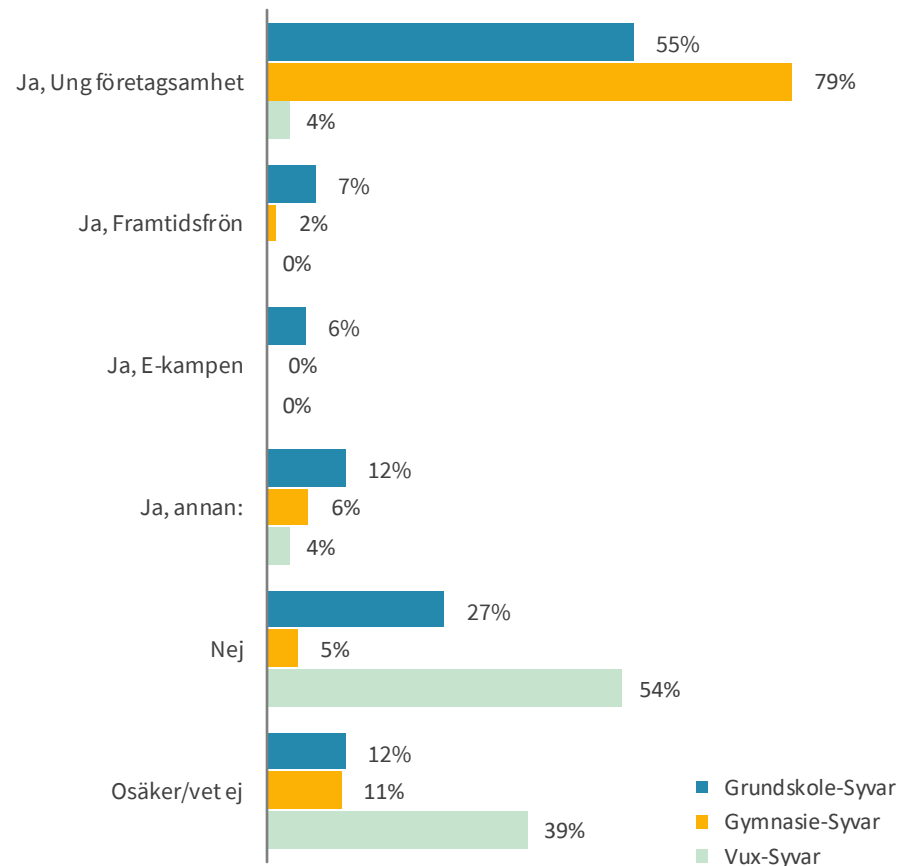
Sex av tio uppger att deras skola har ett samarbete kring entreprenörskap

Samarbetar din skola med organisationer som arbetar med entreprenörskap i skolan?

Nästan 8 av 10 gymnasie-Syvar uppger att deras skola samarbetar med UF

Samarbetar din skola med organisationer som arbetar med entreprenörskap i skolan?

Under "Annat, vad?" hittar vi:

Grundskole-Syvar:

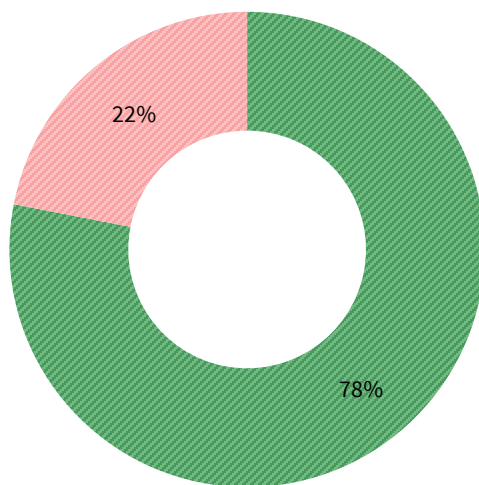
- "Arbetsmarknadskunskap"
- "Mentor Sverige"
- "Hello World"
- "Framtidståget"
- "Framtidsvalet"

Gymnasie-Syvar:

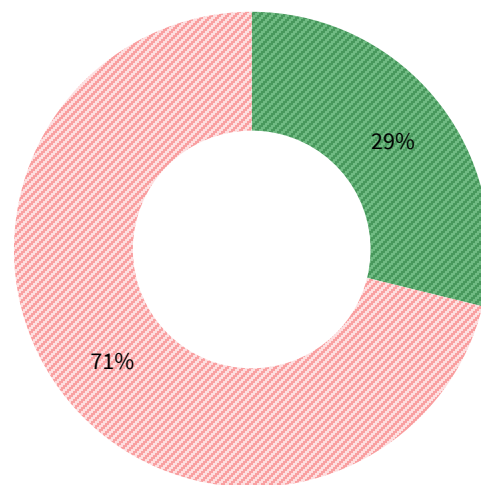
- "Blixtläset"
- "Svenska Gymnasiemästerskapen för innovatörer"

Om skolan har ett samarbete med en eller flera organisationer som arbetar med entreprenörskap, är det mycket vanligare att en grundskole-Syv är involverad i samarbetet än en gymnasie-Syv

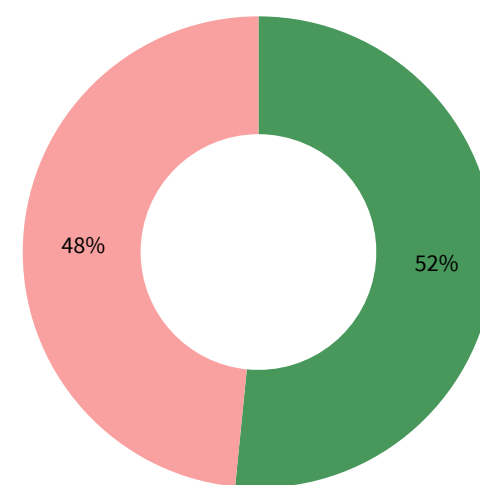
Är du som SYV involverad i ert samarbete med organisationen/organisationerna?

Grundskole-Syvar

Gymnasie-Syvar

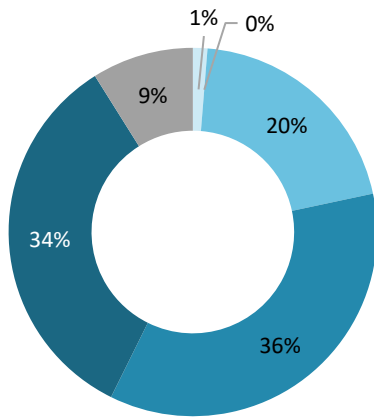

Totalt

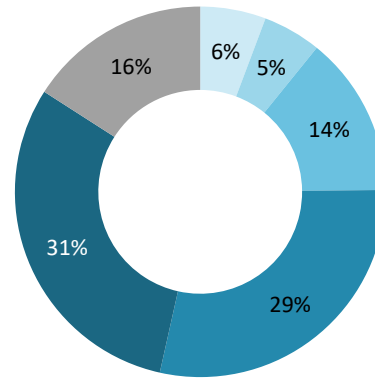
■ Ja

■ Nej

Det är vanligare att Syvar initierar att informera elever om hur det är att starta och driva företag, än att elever självmant frågar om det

Hur många av eleverna du vägleder brukar själva fråga om hur det är att starta och driva företag?

Hur många av eleverna du vägleder brukar du informera om hur det är att starta och driva företag, utan att de själv först frågar?

■ Nästan alla ■ De flesta ■ En betydande del ■ En mindre andel ■ Endast ett fåtal ■ Ingen

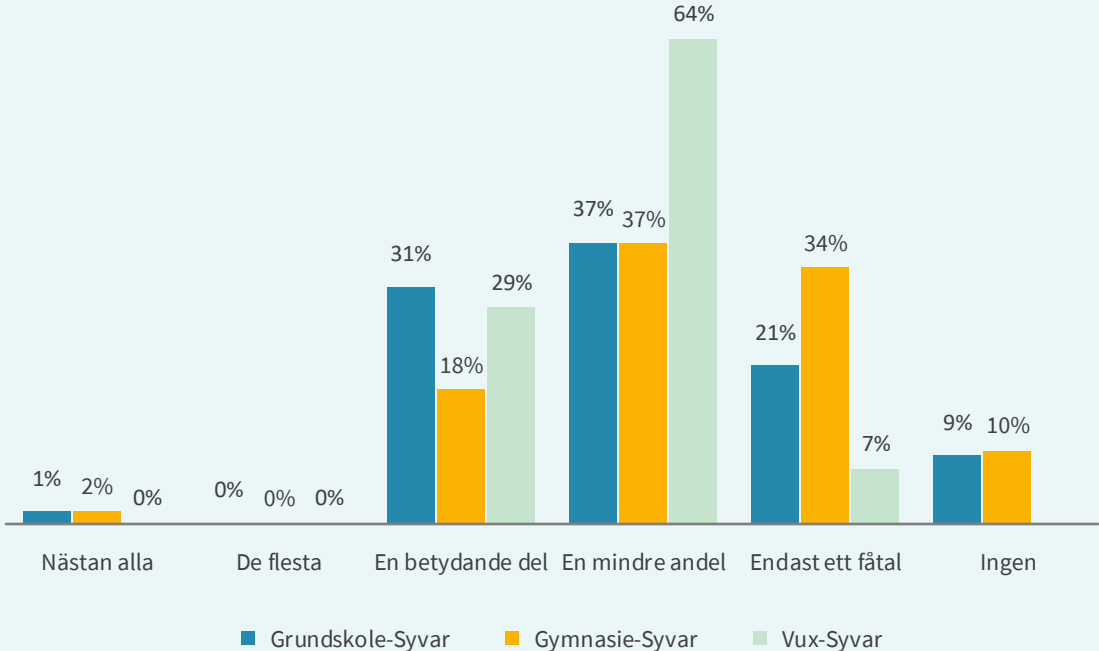

i

Det är vanligare att studie- och yrkesvägledare själva informerar om hur det är att starta och driva företag, utan att unga själva först frågar.

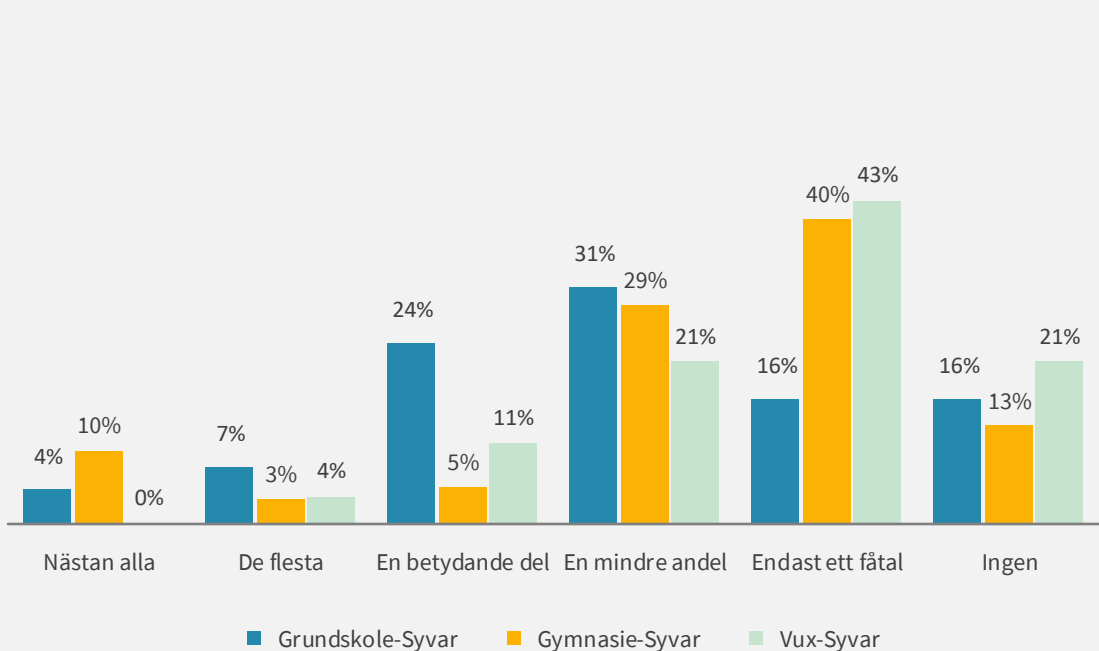
Fler grundskole-Syvar och vux-Syvar uppger att elever de vägleder själva frågar om företagande

Hur många av eleverna du vägleder brukar själva fråga om hur det är att starta och driva företag?

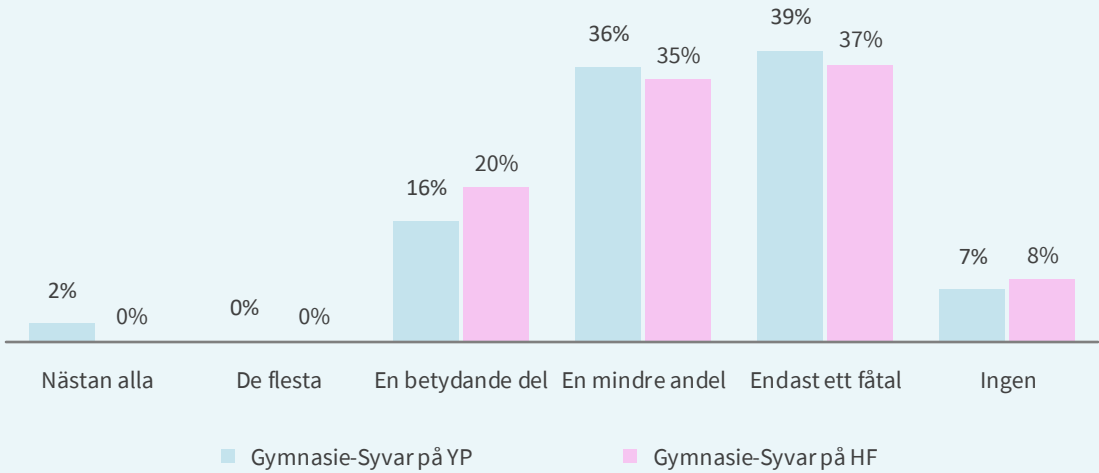
Grundskole-Syvar uppger i ännu större utsträckning att de informerar om företagande, utan att eleverna själva frågar först

Hur många av eleverna du vägleder brukar du informera om hur det är att starta och driva företag, utan att de själv först frågar?

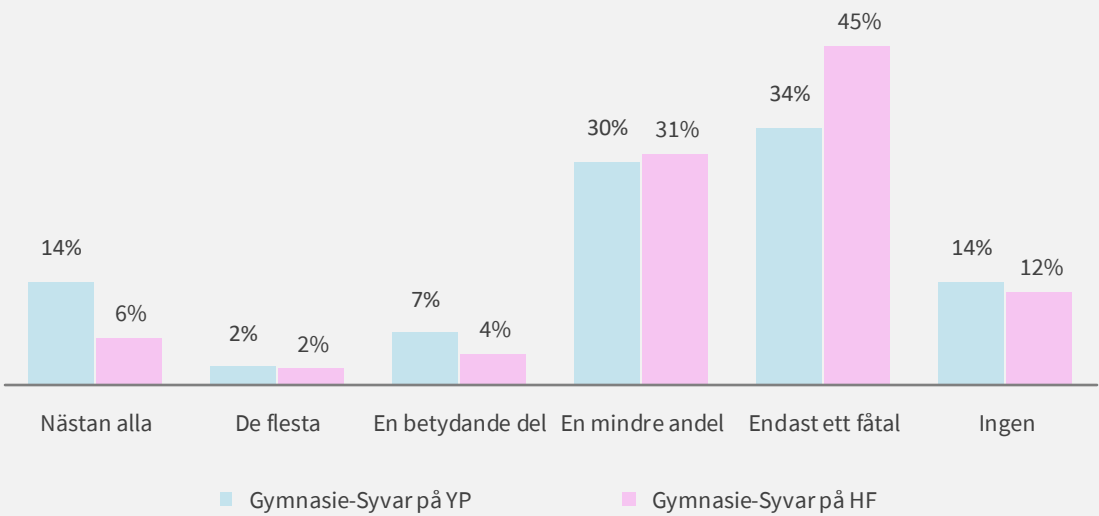
Fler Syvar som vägleder elever på högskoleförberedande program uppger att eleverna själva frågar i större utsträckning

Hur många av eleverna du vägleder brukar själva fråga om hur det är att starta och driva företag?

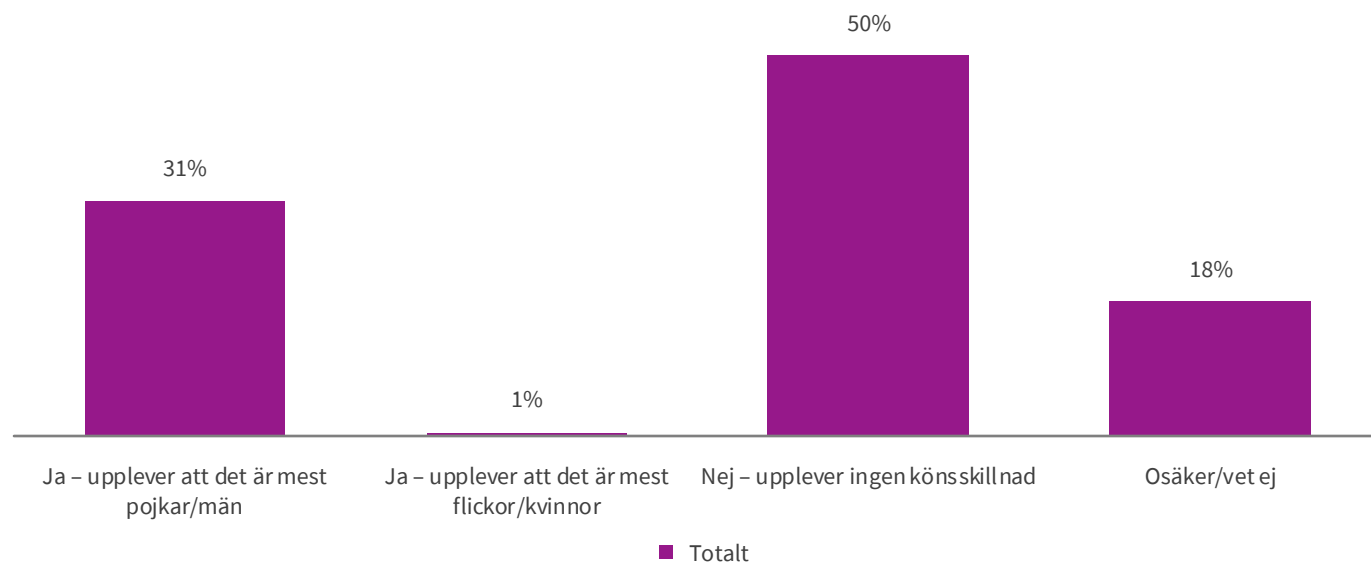
Fler Syvar som vägleder elever på yrkesprogram uppger att de brukar informera elever om hur det är att starta och driva företag

Hur många av eleverna du vägleder brukar du informera om hur det är att starta och driva företag, utan att de själv först frågar?

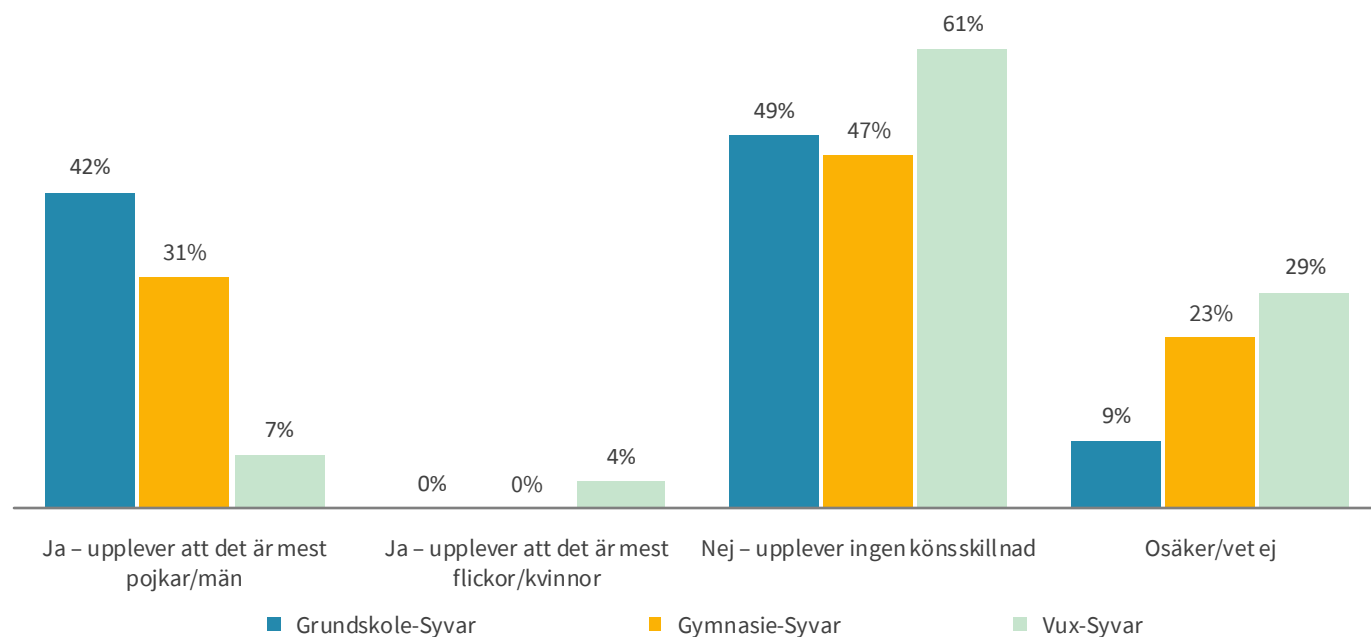
Överlag uppger knappt någon att det är fler flickor som är intresserade av att starta och driva företag – utan det är enkom pojkar eller lika mellan bägge könen

Upplever du att det finns könsskillnader hos eleverna i intresset av att starta och driva företag?

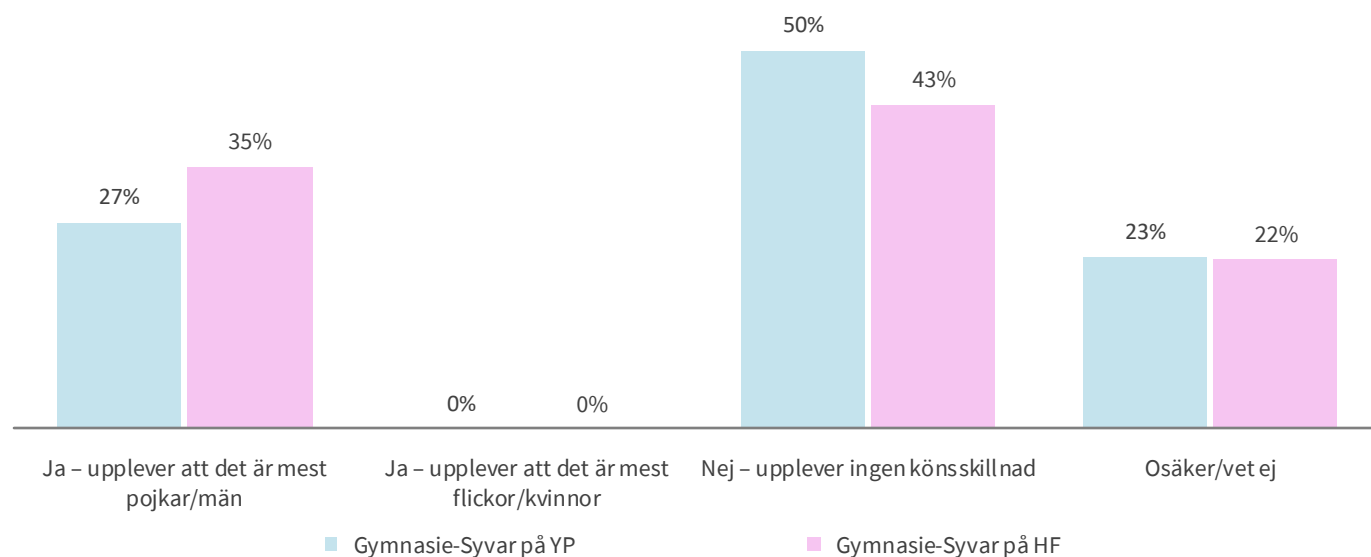
Det uppges vara störst könsskillnader på grundskolenivå där flest pojkar är intresserade av att starta och driva företag

Upplever du att det finns könsskillnader hos eleverna i intresset av att starta och driva företag?

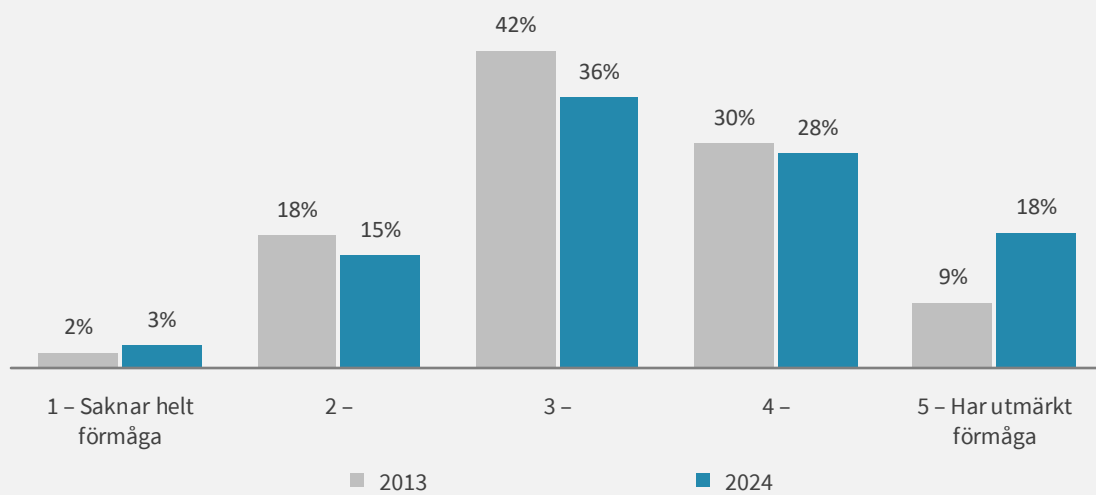
Fler gymnasie-Syvar som vägleder högskoleförberedande elever uppger att det är mest killar som är intresserade av att starta och driva företag

Upplever du att det finns könsskillnader hos eleverna i intresset av att starta och driva företag?

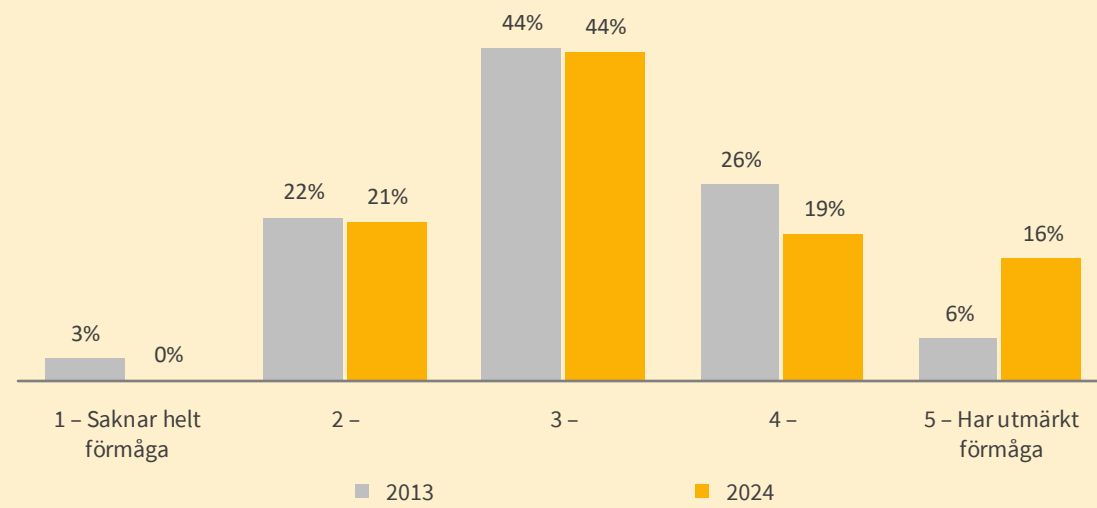
Förmågan att själv vägleda elever som uttrycker intresse för eget företagande har förbättrats under det senaste decenniet

Hur skulle du värdera din egen förmåga att vägleda elever som uttrycker intresse för eget företagande?

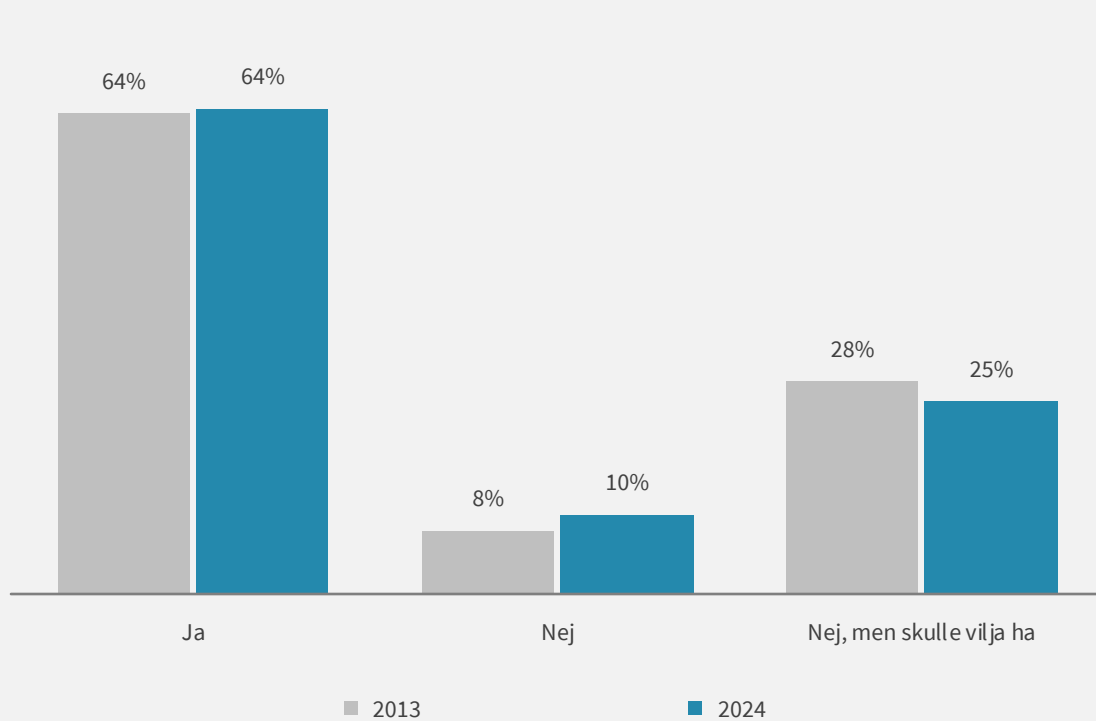
Förbättrad förmåga syns även bland gymnasie-Syvar, där fler uppger att de har utmärkt förmåga

Hur skulle du värdera din egen förmåga att vägleda elever som uttrycker intresse för eget företagande?

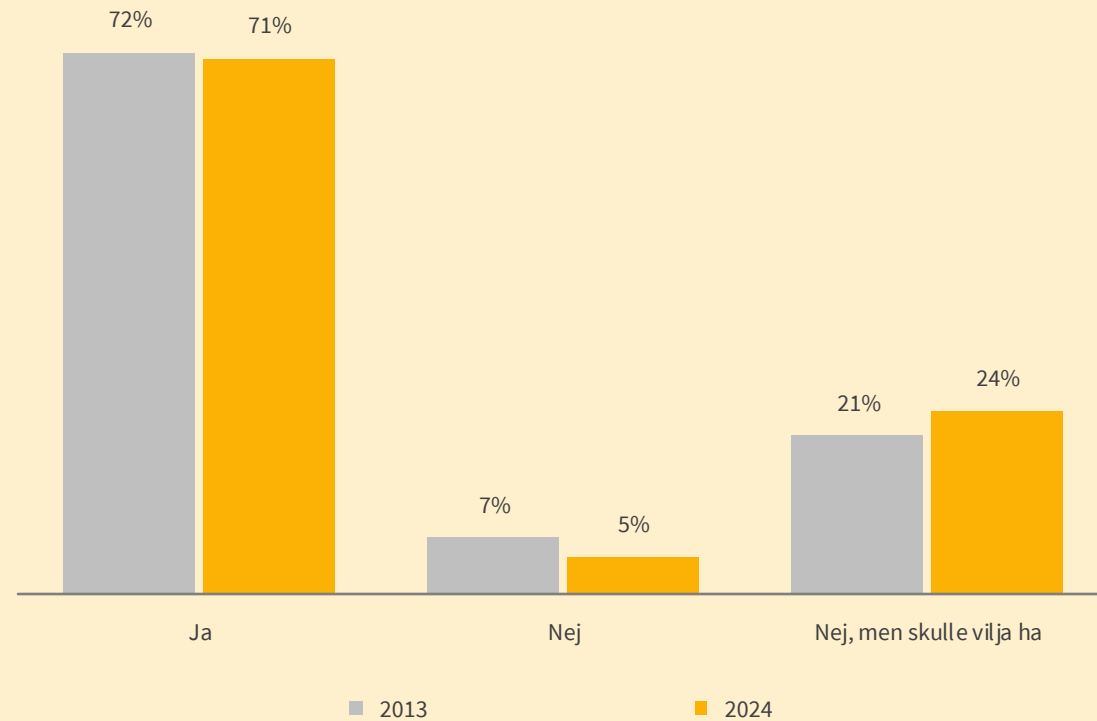
Tillgången och kännedomen om relevant information/vidare kontaktvägar för elever som är intresserade av att starta företag är stabilt över tid för grundskole-Syvar

Har du tillgång till, eller kännedom om, relevant information och vidare kontaktvägar för de elever som är intresserade av att starta eget företag?

För gymnasie-Syvar har tillgången och kännedomen om relevant information/vidare kontaktvägar för elever som är intresserade av att starta företag gått ned något över tid

Har du tillgång till, eller kännedom om, relevant information och vidare kontaktvägar för de elever som är intresserade av att starta eget företag?

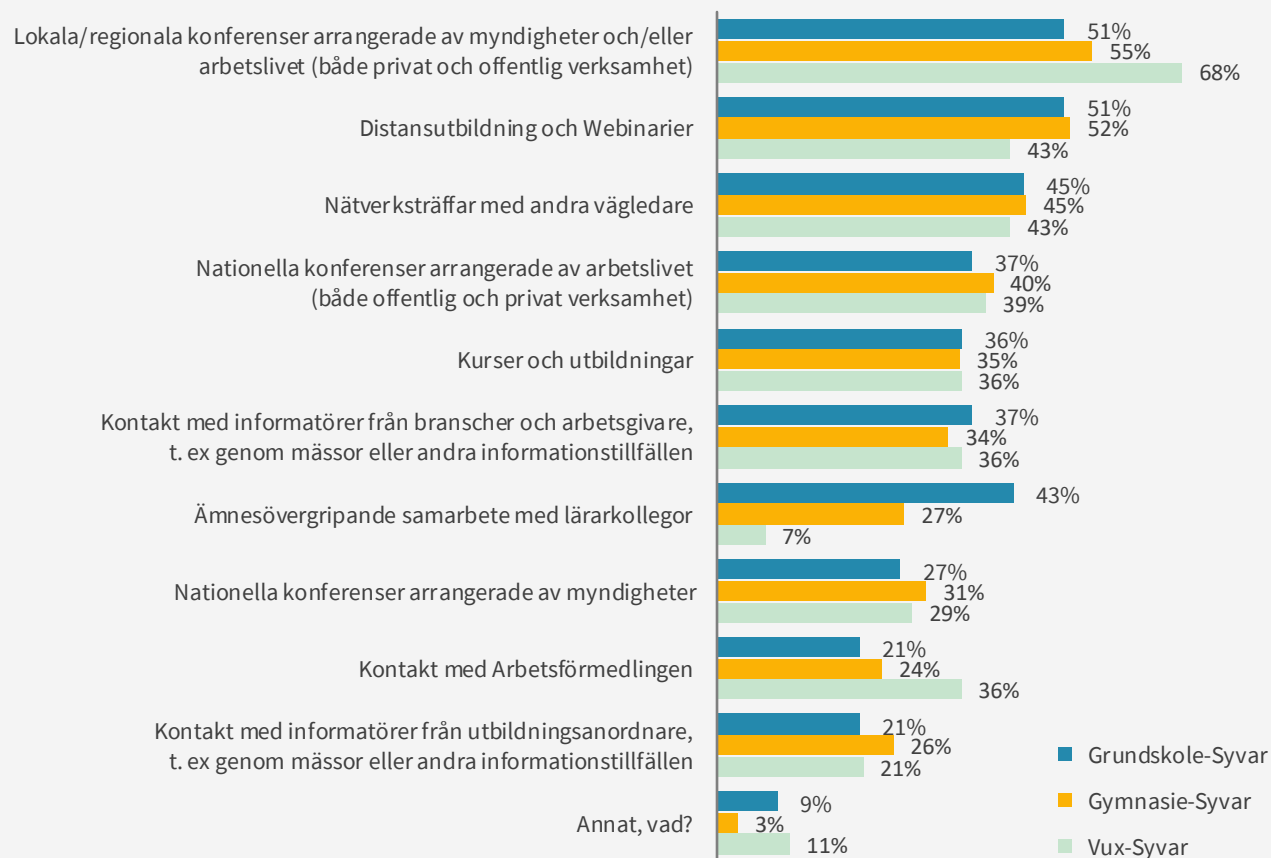
För att stärka sin kompetens i information och vägledning om eget företagande / entreprenörskap vill Syvar främst ha fler konferenser arrangerade av myndigheter eller distansutbildningar/webinarier

Hur skulle du framför allt vilja stärka din kompetens i information om eget företagande / entreprenörskap?

Små skillnader i hur olika syvtyper vill stärka sin kompetens kring information om eget företagande, dock sticker ”ämnesövergripande samarbete med lärarkollegor” ut för grundskole-Syvar

Hur skulle du framför allt vilja stärka din kompetens i information om eget företagande / entreprenörskap?

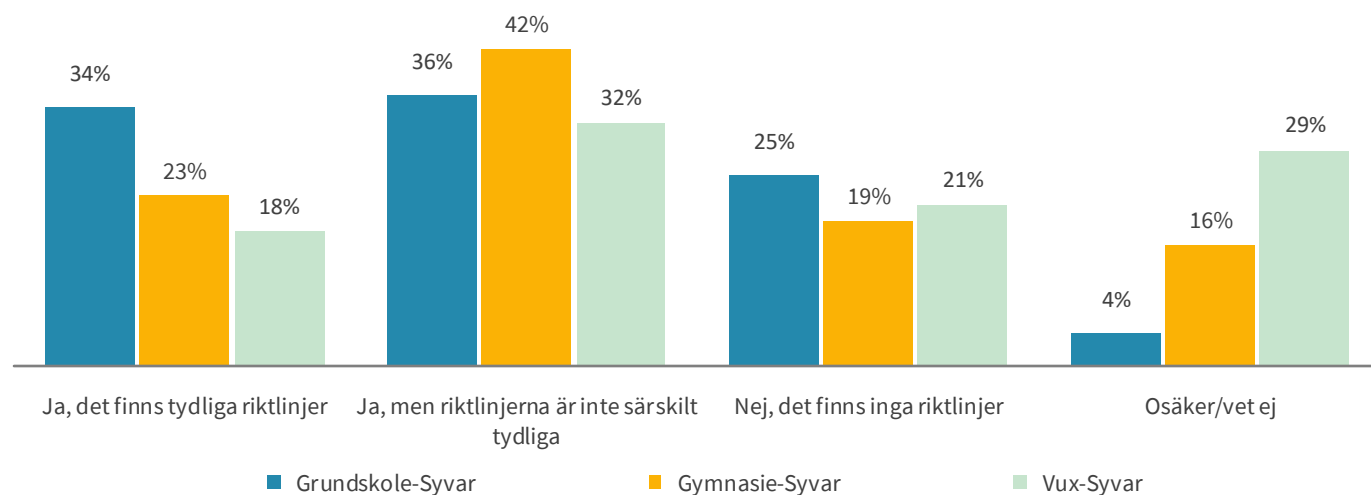

A background image showing two young women with curly hair sitting at a desk, looking at a laptop. The woman on the left is wearing a dark shirt and has her hand near her face. The woman on the right is wearing a yellow long-sleeved shirt and glasses. The laptop is a silver Apple MacBook. The entire image has a dark blue overlay.

02 | Samverkan skola arbetsliv

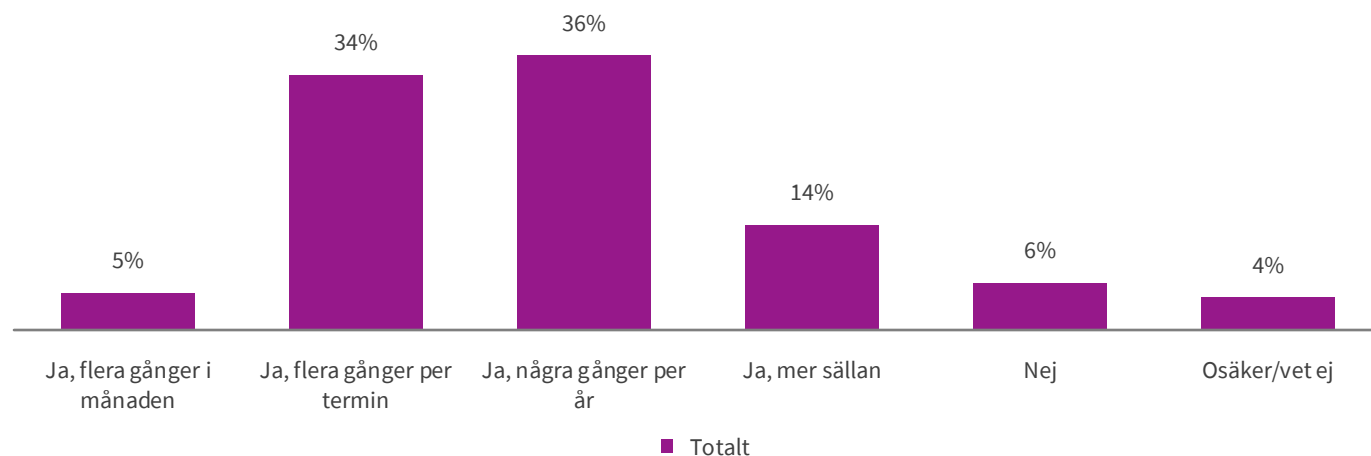
Det är vanligare att det finns riktlinjer för samverkan mellan samhälls- och arbetsliv på gymnasieskolor än grundskolor, men riktlinjerna upplevs tydligare på grundskolor

Finns det riktlinjer för samverkan mellan skola och samhälls- och arbetsliv?
(t.ex. i handlingsplaner och/eller SYV-plan)

Generellt uppger Syvar att skolan de arbetar vid genomför aktiviteter för att stärka samverkan mellan skola och arbetsliv flera gånger per termin eller några gånger per år

Genomför skolan några aktiviteter för att stärka samverkan mellan skola och arbetsliv?

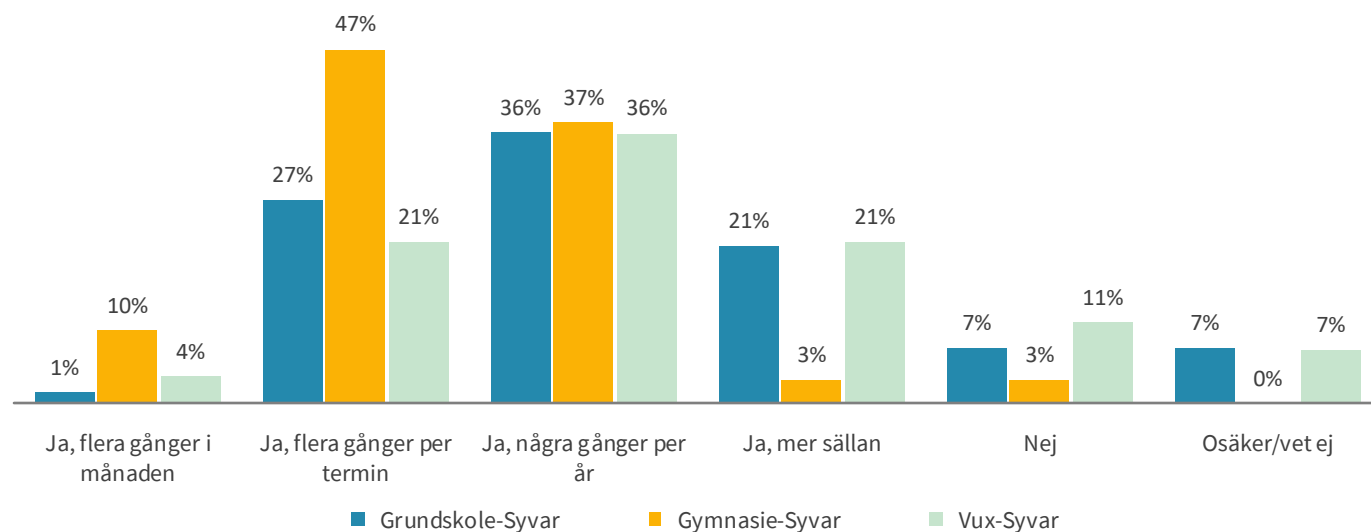

i

9 av 10 Syvar uppger att skolan de arbetar vid genomför aktiviteter för att stärka samverkan mellan skola och arbetsliv i någon utsträckning

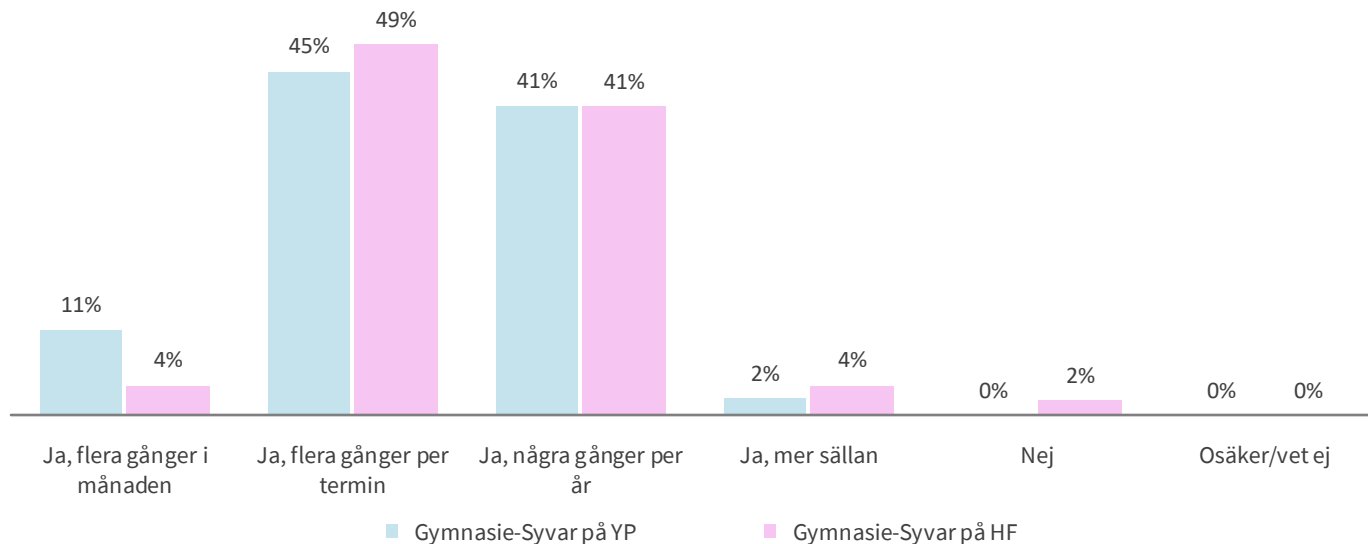
Gymnasie-Syvar uppger i större utsträckning att skolan de arbetar vid genomför aktiviteter för att stärka samverkan mellan skola och arbetsliv mer frekvent

Genomför skolan några aktiviteter för att stärka samverkan mellan skola och arbetsliv?

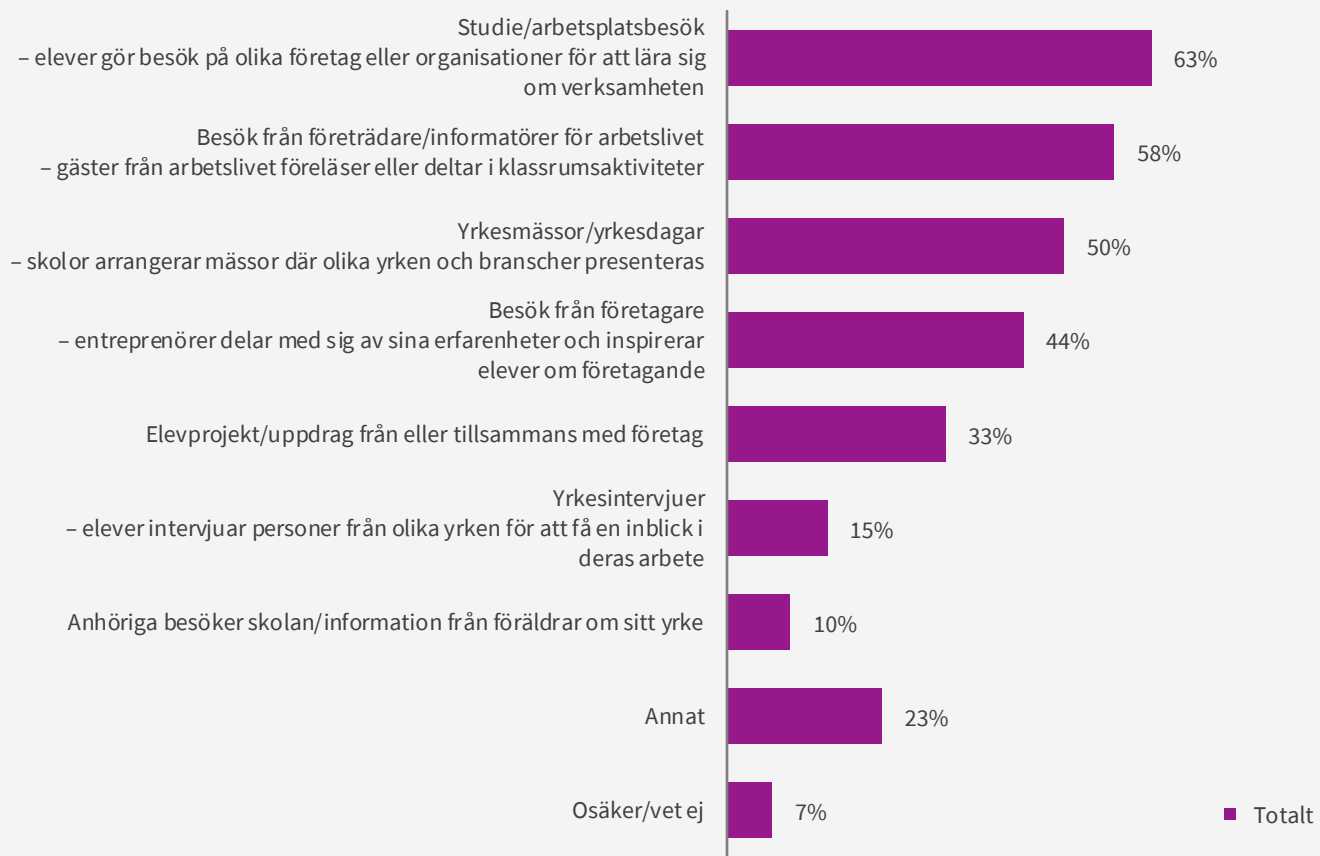
Fler gymnasie-Syvar på yrkesprogram uppger att skolan genomför aktiviteter flera gånger i månaden för att stärka samverkan, där APL kan tänkas vara en av dem

Genomför skolan några aktiviteter för att stärka samverkan mellan skola och arbetsliv?

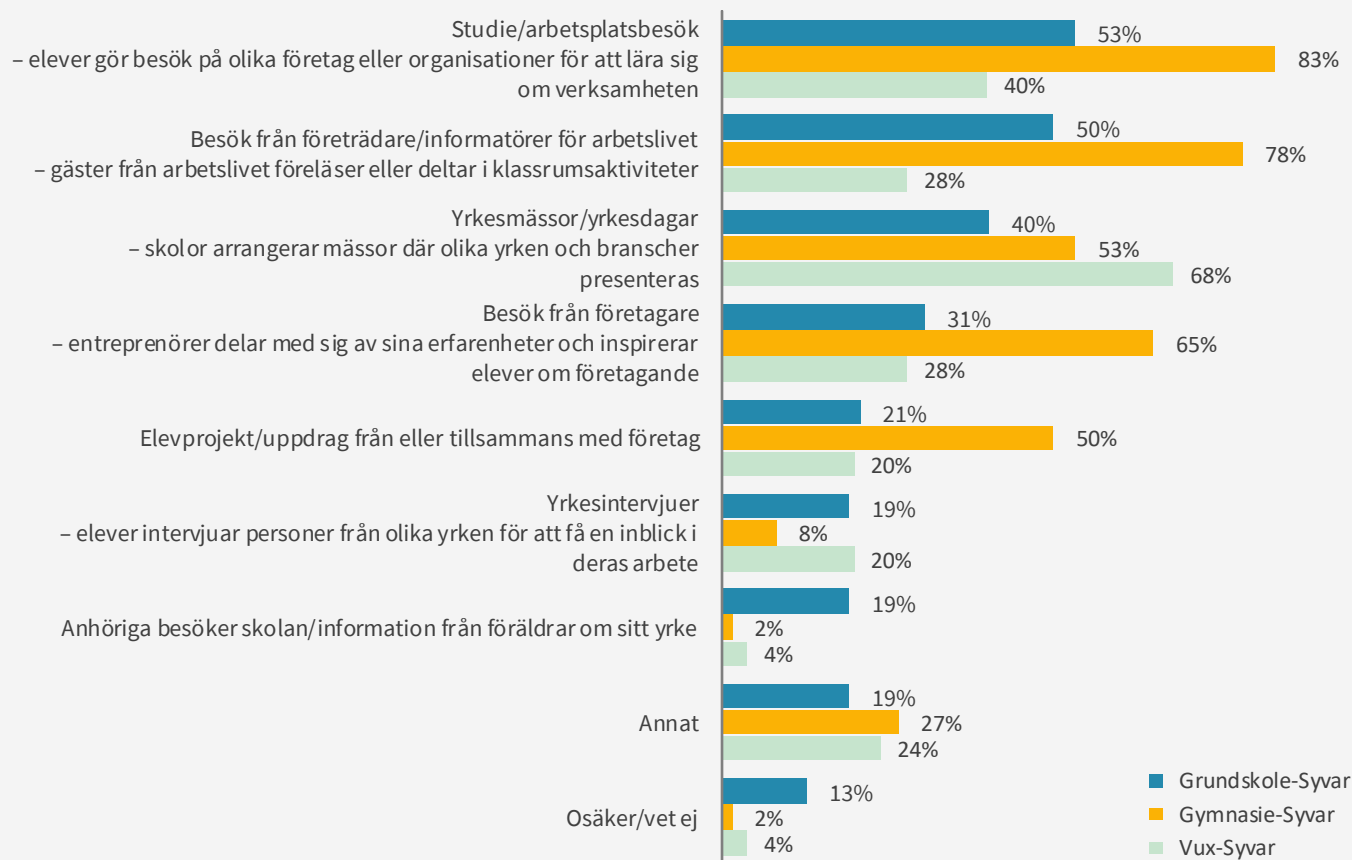
De främsta återkommande aktiviteterna skolorna har är studie/arbetsplatsbesök

Vilken/vilka typ(er) av återkommande aktiviteter har skolan för att stärka samverkan mellan skola och arbetsliv?

Det är stora skillnader i typer av återkommande aktiviteter som skolor har, beroende på gymnasie- eller grundskola

Vilken/vilka typ(er) av återkommande aktiviteter har skolan för att stärka samverkan mellan skola och arbetsliv?

På gymnasieskolor genomförs mycket mer studie/arbetsplatsbesök av elever, mer besök från företrädare/informatörer för arbetslivet och besök från företagare samt elevprojekt från eller tillsammans med företag

” Vi genomför en "Studie och Arbetslivsvecka" i åk 8. Då gör vi studiebesök, UF projekt, Företag som kommer till oss, samt gymnasieskola som kommer och berättar om hur det är att läsa ett lärlingsprogram (ej definierat program) samt massa massa mer enbart om framtiden. ”

” Arbetsmarknadsdag med olika yrkesroller inbjudna, smartmatte med företag som workshopar verkliga case från sina företag, studiebesök på tingsrätt, teater, Yrkeskampen, närsamhället. ”

” Vi samarbetar b.l.a. med Mentor Sverige som skickar företrädare som berättar om sitt yrke. I lägre åldrar arbetar lärarna med att visa på olika yrken genom b.l.a. 'www.hejframtidval.se'. ”

” Åker på gymnasiemässan för åk 9, där elever får träffa olika yrkeskategorier. Bjuder in föräldrar på mellanstadiet där de pratar om och kring yrken. Bjuder in företag i kommunen som informerar om deras yrke. Elever går ut på prao i åk 8 för att lära sig mer kring arbetslivet och yrken.”

” Industridagen, PRAO, Personalen besöker arbetsplatser, Framtidskoll (UF). ”

” Yrkesmässa, yrkes-SM, industrinatten, jobbcirkus. ”

” Jobbcirkusen i kombination med arbetsplatsbesök. Jobbcirkusen är obligatorisk för alla åttor och innebär ett fokus på individen, egenskaper, genusperspektivet och olika yrken.”

Aktiviteter grundskolor har för att stärka samverkan mellan skola och arbetsliv som fungerar bra

När vi tittar närmare på vad studie- och yrkesvägledare uppger som exempel på aktiviteter för att stärka samverkan mellan skola och arbetsliv framkommer flera olika teman:

PRAO och studiebesök

Praktisk arbetslivsorientering är obligatoriskt att alla elever ska göra, och i grundskolan är det vanligast att göra det i åttan. Det är också vanligt att elever får åka på olika typer av studiebesök till företag och olika arbetsplatser som aktivitet.

Arbetsmarknadsdagar och mässor

Det är vanligt att elever får gå på arrangerade arbetsmarknadsdagar som skolan anordnar själv och bjuder in olika gästföreläsare och andra personer som pratar om olika yrkesroller eller sitt eget yrke. Arbetsmarknadsdagar anordnas också ofta av utomstående aktörer som eleverna får åka till. Elever åker också på mässor av olika slag, exempelvis yrkes-SM, gymnasiemässan eller yrkes- och branschmässan, och skolor anordnar även mässor själva.

Inbjudna föreläsare

Yrkesverksamma från olika branscher bjuds in till skolor för att hålla föreläsningar och inspirera elever genom att dela med sig av sina erfarenheter och karriärvägar. Det är heller inte ovanligt att föräldrar kommer och delar med sig av sina erfarenheter.

Smartmatte, fadderföretag, utbildningsorganisationer

Vissa nämner att lokala företagare ibland besöker skolan för att räkna matematik med eleverna utifrån verkliga exempel i arbetslivet. Fadderföretag är också något som vissa skolor har, där en klass kopplas till ett lokalt företag fungerar som en fadder. Företaget engagerar sig då i klassens aktiviteter och ger elever insikter om arbetslivet.

Fråga: Kan du ge exempel på aktiviteter skolan har för att stärka samverkan mellan skola och arbetsliv, som du tycker fungerar bra? Svara gärna detaljerat!

Filter: Uppgett att skolan genomför aktiviteter för att stärka samverkan mellan skola och arbetsliv

Nedbrytning: Grundskole-Syvar

” Arbetsmarknadsdagar, besök/föreläsningar av yrkesverksamma, APL.”

” Den bästa aktiviteten vi har är jobb- och utbildningsmässa där eleverna får ta del av information från både yrken/företag samt utbildning. De får även chans att söka arbete under denna mässa. ”

” Vi har Yrkesluncher där eleverna får träffa representanter från företag/yrken för gemensam lunch. Yrkesmässa för samtliga elever i åk 2 och frivilligt för åk 3. Gästföreläsare inom entreprenörskap.”

” Speed-dating kring yrken tycker jag fungerar mycket bra. Det kommer ett antal företrädare som träffar elever i åk2 eller åk3 i mindre grupper och presenterar sina yrken.”

” Skolan är nära kopplad till näringslivet, där skolan tar sig an olika uppdrag och eleverna kan få besök av yrkesverksamma för att få se hur yrket verkligen är.”

” Yrkesmässa inkl inspirerande föreläsare, Framtidsdag med föreläsare tillsammans med lokal bank där eleverna får information och privatekonomi och juridik, jobbskuggning 1-2 dagar på alla högskoleförberedande program i åk 3. ”

” Studiebesök av olika slag. Inbjudna yrkesfolk som inspirerar. En kommungrupp där näringslivsenheten deltar tillsammans med UF där skolan står som värd. ”

Aktiviteter gymnasieskolor har för att stärka samverkan mellan skola och arbetsliv som fungerar bra

När vi tittar närmare på vad studie- och yrkesvägledare uppger som exempel på aktiviteter för att stärka samverkan mellan skola och arbetsliv framkommer flera olika teman:

Studiebesök och APL

Det vanligaste svaret på vad bra fungerande aktiviteter är studiebesök, där elever får åka ut till olika arbetsplatser för att få inblick i olika yrken och träffa personer som får berätta om sin yrkesroll. Ett annat vanligt inslag är APL, alltså arbetsplatsförlagt lärande, där elever får praktisk erfarenhet.

Inspirations- och informationsaktiviteter

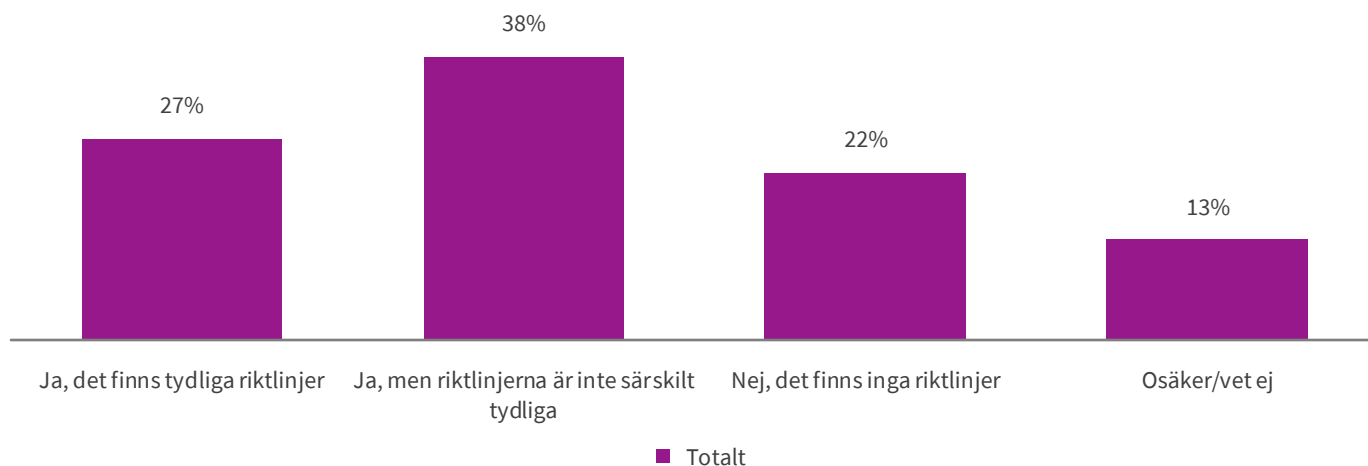
På gymnasienivå är det vanligt att elever får åka på anordnade mässor och arbetsmarknadsdagar. Skolorna anordnar också yrkesdagar, alltså evenemang där yrkesrepresentanter informerar om sina yrken. Andra aktiviteter som nämns är yrkesluncher, föreläsningar, speed-dating eller jobbskuggning.

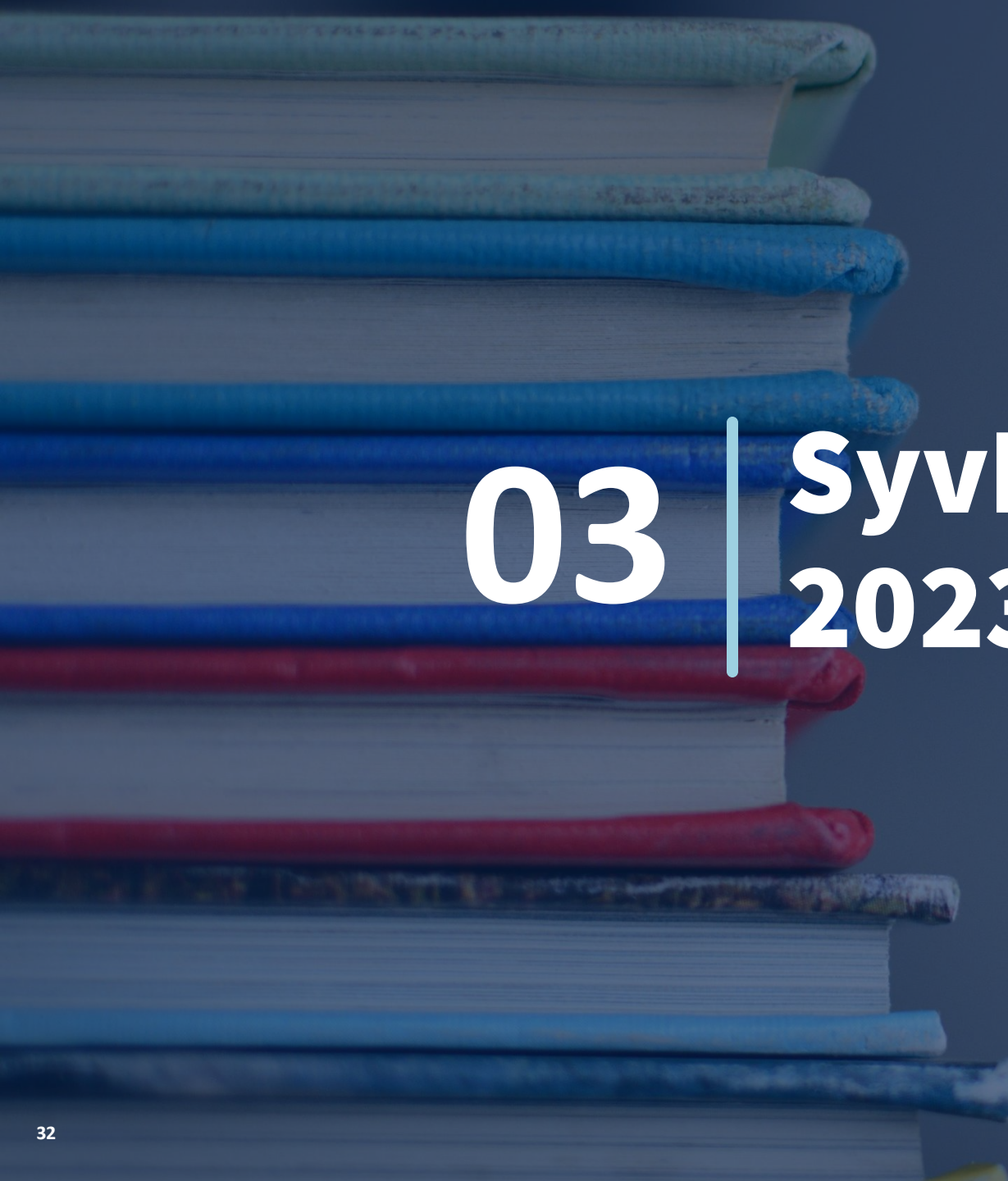
Nätverksträffar och samarbeten med företag

Program som Ung Företagsamhet (UF) kopplar elever till näringslivet, där de får stöd och vägledning i sina projekt och affärsidéer. Branschråd och företagsengagemang säkerställer att utbildningen är relevant för arbetsmarknadens behov.

Det är vanligare att det finns riktlinjer för samverkan mellan samhälls- och arbetsliv på gymnasieskolor än grundskolor, men riktlinjer kring skola och arbetsliv är tydligare på grundskolor

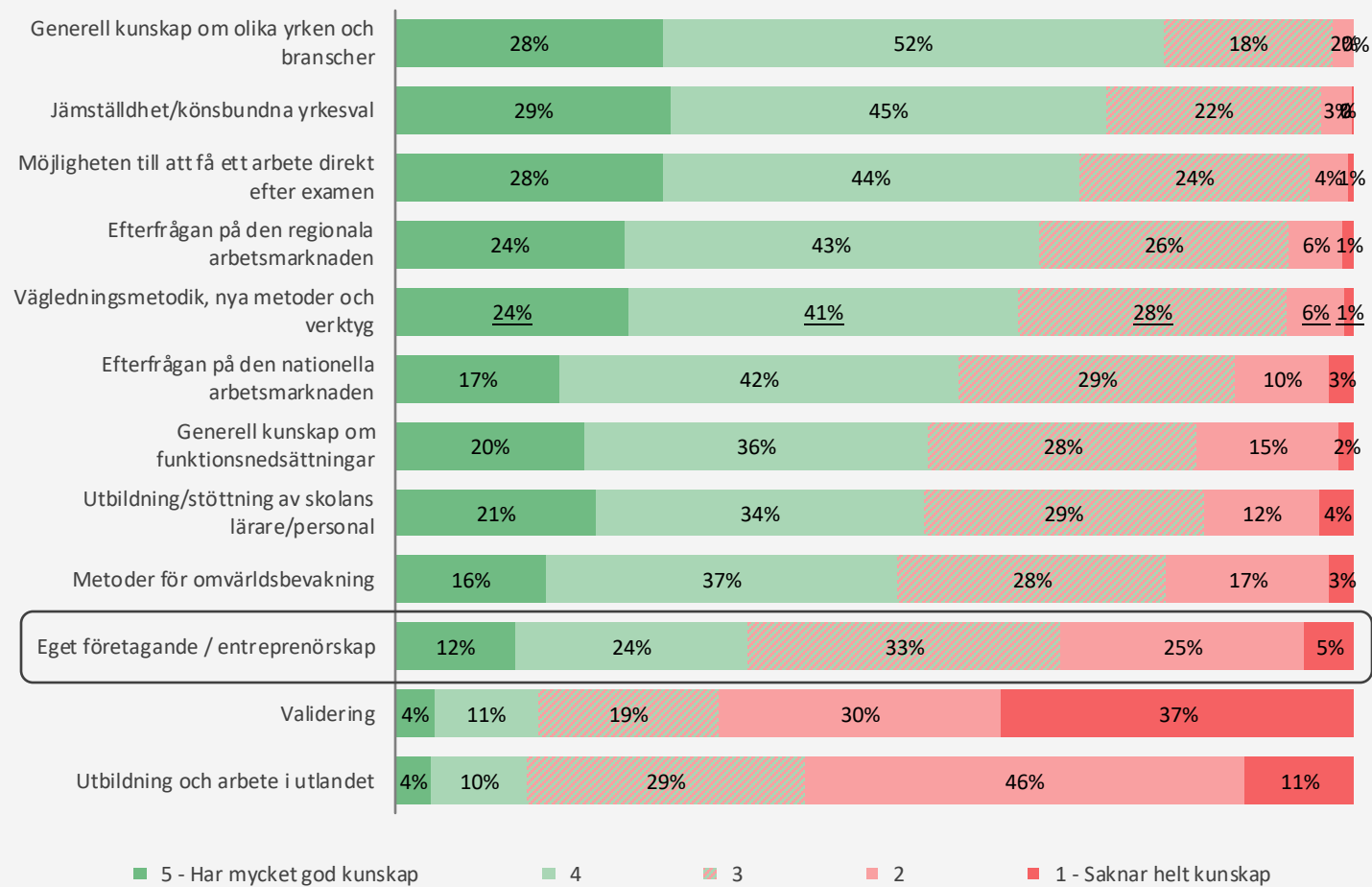
**Finns det riktlinjer för samverkan mellan skola och samhälls- och arbetsliv?
(t.ex. i handlingsplaner och/eller SYV-plan)**

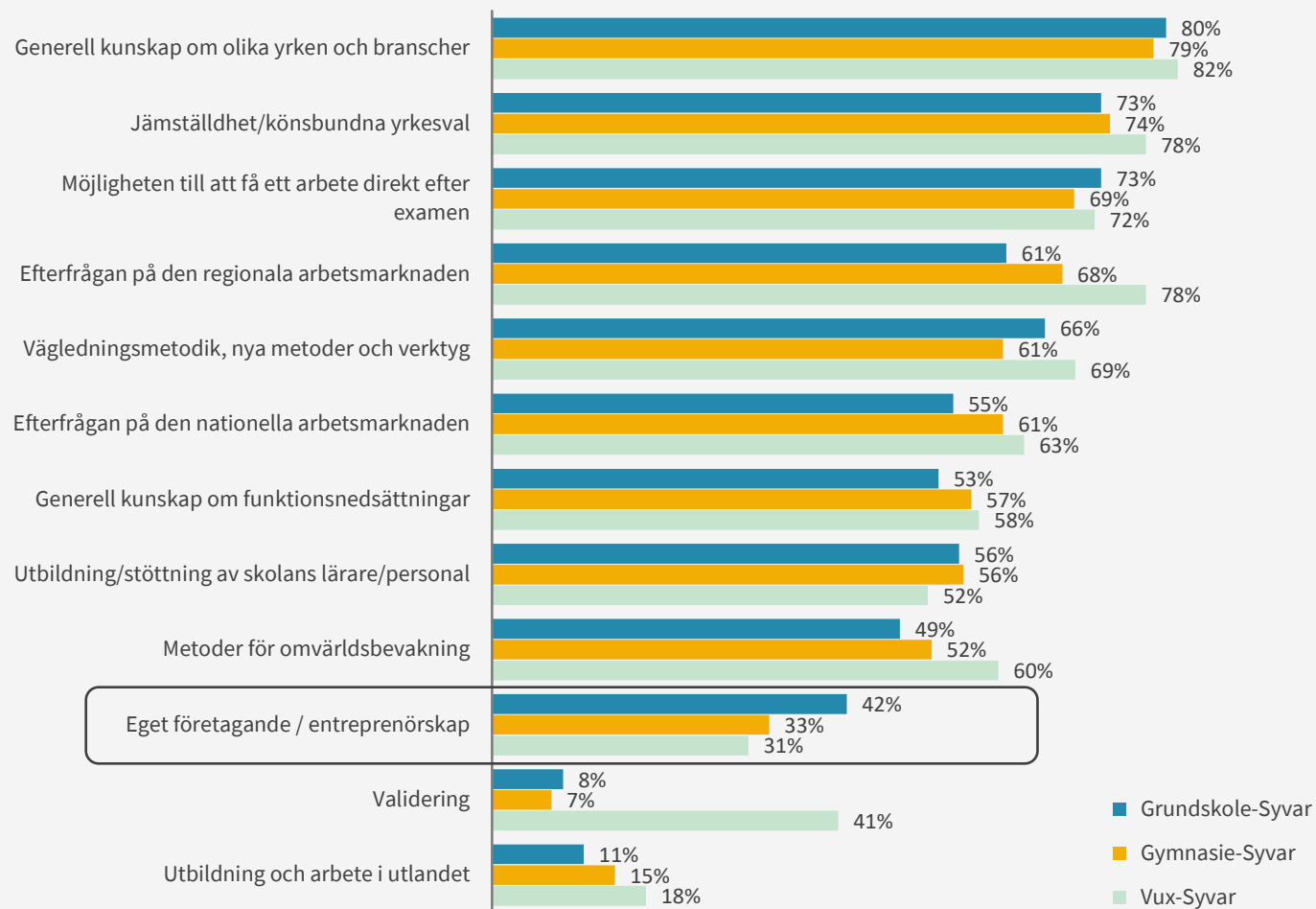
03 | SyvBarometern: 2023

Totalt uppger Syvar att de har bäst kunskap om yrken och branscher överlag, men även jämställdhet och möjlighet till arbete efter examen

Data ur
SyvBarometern
2023

Grundskole-Syvar uppger sig ha bäst kunskap om eget företagande / entreprenörskap

Data ur
SyvBarometern
2023

Syvar är framförallt mer intresserade av att öka sina kunskaper inom vägledningsmetodik samt utbildning och arbete i utlandet

Fler grundskole-Syvar vill öka kompetensen kring utbildning/stöttning av personal, medan gymnasie-Syvar vill lära sig mer om utbildning/arbete i utlandet

